

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala

Nyilatkozat

Somorja-Csölösztő
2009. január 29.

Húsz év telt el a rendszerváltás óta. A Somorja melletti Csölösztőn összegyűltek a szlovákiai magyarság civil szervezeteinek, társadalmi intézményeinek és gazdasági szereplőinek képviselői, hogy megvitassák a közösséget érintő legfontosabb kérdéseket, és választ keressenek az előttük álló döntő kihívásokra.

A rendszerváltás, valamint az Európai Unióhoz, a schengeni szabad mozgás övezetéhez és az eurózónához való csatlakozás jelentősen növelte az egyéni szabadság mértékét és támogatta az érvényesülési lehetőségeket a szlovákiai magyarok számára is. E történelmi jelentőségű eseményekben fontos szerepet játszottak a magyar közösség tagjai, politikai és civil szervezetei.

Ugyanakkor húsz év sem volt elegendő ahhoz, hogy alapvetően kiegyenlítődjenek a regionális, gazdasági és szociális különbségek a magyarlakta vidékek és az ország többi része között. A szlovákiai magyarság továbbra is jóval kedvezőtlenebb demográfiai, egészségügyi és képzettségi mutatókkal rendelkezik, mint a többségi lakosság. Mi több, tíz év alatt több mint negyvenezzerrel csökkent a magukat magyaroknak vallók száma, és valószínűsíthető, hogy a következő népszámlálás újabb jelentős csökkenést mutat ki.

Húsz év alatt nem sikerült megnyugtatóan rendezni a magyar közösség és a többi nemzeti kisebbség státusának kérdését sem. Nem született meg egy olyan átfogó törvényi és intézményi keret, amely az aktuális politikai kilengésektől függetlenül hosszú távon szavatolja a nemzeti kisebbségek tagjainak természetes jogait, és támogatja őket önazonosságuk megőrzésében és ápolásában.

A hatalom a választói és a külföld felé azt hangoztatja, hogy a magyar kisebbség jogai „normán felüliek”. Ezt mi azonban nem így látjuk, a tárgyi-

lagos elemzés, valamint a külföldi példákkal való összehasonlítás sem ezt mutatja. A hatalom minduntalan megkérdőjelezi lojalitásunkat, pedig mi csak azt kívánjuk, hogy magyarként is egyenlő állampolgárai legyünk Szlovákiának. Szlovákia fennállása óta rengeteg jogsértő esetet tudnánk felsorolni, ezek közül most a kisebbségi állampolgárok anyanyelvhasználati jogainak korlátozása ellen tiltakozunk, és szorgalmazzuk a kisebbségi közoktatást segítő háttérintézmény-rendszer létrehozását, továbbá a kisebbségi nyelvhasználat olyan kiszélesítését, amely összhangba hozza azt a Nyelvi Charta és a szlovák–magyar alapszerződés alapelveivel.

Húsz év után azonban önvizsgálatra is kényszerülünk. A jelen helyzet javítását nem csak az államtól és a politikai képviselőinktől kell várnunk. A szlovákiai magyar közösségnek szilárdan két lábon kell állnia. A politikai képviselet mellett meg kell jobban szerveznie önmagát, hogy józanul, kulturáltan, ám egyértelműen és félreérthetetlenül hallassa a hangját az őt érintő kulcsfontosságú kérdésekben.

Ennek érdekében megalakítottuk a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalát olyan reprezentatív, egyeztető fórumként, amely megvitatja a szlovákiai magyarsággal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket.

A Kerekasztal magára vállalja a specifikus kisebbségügyi jogvédelmet és jogképviseletet, amihez létrehozta a Kisebbségi Jogvédő Irodát, és kezdeményezi egy olyan átfogó törvényi szabályozás kidolgozását, amely szavatolja a nemzetiségek jogát az őket érintő ügyek intézésében való hatékony részvételre országos, regionális és helyi szinten.

A Kerekasztal állást foglal a szlovákiai magyarokat érintő közéleti kérdésekben, és a hivatalos szervekkel szemben érvényesíti a szlovákiai magyar intézmények, szervezetek közös akaratát. A közmegegyezésen alapuló döntéseket a résztvevő intézmények a munkájukban érvényesítik. A közvetző kerekasztalok előkészítésével a szervezőbizottságot bízza meg.

Célunk a hatékony kisebbségi érdekérvényesítés egy demokratikus, polgári elvre épülő, multikulturális állam keretei között, amelyben a polgárok különbözőségükben is egyenlők.

A Kerekasztal résztvevői